

raznovrsnost, sa druge strane, neprocenjiv je njen medonosni potencijal i značaj za medonosnu pčelu.

4.29. APIFLORA ZAJEDNICE STRNIH ŽITA *Consolido-Polygonetum avicularis* Kojić i sar., 1973. NA PODRUČJU JUŽNOG SREMA

Mačukanović-Jocić Marina¹, Jarić Snežana²

¹Univerziteta u Beogradu - Poljoprivredni fakultet, Beograd

²Univerzitet u Beogradu - Institut za biološka istraživanja „Siniša Stanković“, Beograd

marmajo@agrif.bg.ac.rs

U ovom radu analizirana je zastupljenost i medonosni potencijal apiflore u zajednici strnih žita *Consolido-Polygonetum avicularis* Kojić i sar., 1973., da bi se ustanovio njen značaj za medonosnu pčelu, tj. doprinos segetalnih medonosnih biljaka navedene agrofitocenoze u pčelinjoj paši na području južnog Srema.

U florističkom sastavu ass. *Consolido-Polygonetum avicularis* zabeleženo je 77 vrsta, od kojih su 64 medonosne, što čini 83,1% zajednice. Najveći broj vrsta pripada familijama Asteraceae (20), Fabaceae (7), Polygonaceae (6), Lamiaceae (5) i Brassicaceae (5). Medonosnosti ove zajednice najviše doprinose vrste koje se odlikuju istovremeno velikom brojnošću i visokim intenzitetom nektarske i/ili polenske produkcije kao što su: *Cirsium arvense*, *Rubus caesius*, *Daucus carota*, *Stachys annua*, *Lycopus europaeus* i *Galega officinalis*. Međutim, u ispitivanoj zajednici su prisutne medonosne vrste čiji je doprinos u pčelinjoj paši minimalan, bilo zato što su relativno malo zastupljene bez obzira na intenzivnu nektarsku i/ili polensku produkciju, (*Lythrum salicaria*, *L. hyssopifolia*, *Trifolium pratense*, *Medicago sativa*, *M. lupulina*) ili zato što imaju najniže vrednosti indeksa nektarske i polenske produkcije (*Sinapis arvensis*, *Polygonum aviculare*, *P. convolvulus*, *Veronica chamaedrys*, *V. persica*, *Verbena officinalis*, *Convolvulus arvensis*).

U ispitivanoj zajednici zabeleženo je 12 anemofilnih vrsta, koje, s obzirom da se oprašuju vetrom, ne proizvode nektar. U ovoj grupi se nalaze vrste iz familija Poaceae i Cyperaceae koje nemaju nikakvog značaja za medonosnu pčelu i ostale insekte polinatore, ali, i biljke koje bi u izvesnim uslovima mogle da budu izvor polena za medonosnu pčelu (*Rumex crispus*, *R. palustris*, *Ambrosia artemisiifolia*, *Plantago major*).

S obzirom da je u ispitivanoj agrofitocenozi, tj. usevu pšenice, brojnost i pokrovnost segetalnih medonosnih vrsta, pa čak i onih sa najvišim medonosnim potencijalom, značajno niža u odnosu na okolne livadske zajednice, kao i na činjenicu da se edifikatori *Consolida regalis* i

Polygonum aviculare odlikuju veoma slabom nektarskom i polenskom produkcijom, doprinos zajednice *Consolido-Polygonetum avicularis* u pčelinjoj paši ispitivanog područja je zanemarljiv.

4.30. *Carduus acanthoides* L. - NEPOŽELJNA BILJNA VRSTA NA LIVADAMA I PAŠNJACIMA SRBIJE

Ćić Svetlana, Mačukanović-Jocić Marina, Dajić Stevanović Zora

Univerzitet u Beogradu - Poljoprivredni fakultet, Beograd

acic@agrif.bg.ac.rs

Carduus acanthoides L. (bodalj, stričak) je višegodišnja zeljasta korovska vrsta, koja se sreće pored puteva, uz pruge, na oranicama, po baštama i na livadama. Zbog bodljasto nazubljenih perasto deljenih listova i bodljasto ušiljenih listića involukruma, svrstan je u mehanički štetne biljke, te nema značaja u ishrani domaćih životinja. Ovaj bodljikav korov životinje izbegavaju pri ispaši ili ishrani senom jer može da izazove povredu sluznice usne duplje i oštećenje probavnog sistema.

U radu je prikazana zastupljenost nepoželjne korovske vrste *Carduus acanthoides* u livadskim zajednicama Srbije u cilju sagledavanja rasprostranjenja i ekološkog značaja ove vrste u livadama i pašnjacima. Analizom velike baze podataka o livadskoj vegetaciji Srbije, koja obuhvata sve klase ove vegetacije i sadrži 4252 snimka, može se zaključiti da se vrsta *Carduus acanthoides* javlja u 15 zajednica koje se razvijaju na području Srbije na različitim podlogama, od dubokih plodnih zemljišta Vojvodine do suvih staništa visokih planina. Najveću zastupljenost ova vrsta pokazuje u zajednici *Trifolio-Agrostietum stoloniferae* gde je njena brojnost i pokrovnost od + do čak 4, zatim u ass. *Potentillo arenariae-Andropogonetum ishaemi* (1-2), kao i u zajednicama *Sedo-Potentilletum arenariae*, *Ononido-Arrhenatheretum elatioris*, *Arrhenatheretum medioeuropaeum*, *Agropyro-Kochietum prostratae* i *Agrostietum vulgare* gde je brojnost i pokrovnost ove vrste 1.

Carduus acanthoides, kao nepoželjna komponenta prirodnih livada i pašnjaka, konkurišući drugim biljkama na prostoru, hrani i svetlosti, dovodi do opadanja prinosa i kvaliteta travne biomase. S obzirom na značaj unapređenja stočarske proizvodnje u našoj zemlji, a posebno u brdsko-planiskom području, veoma je važno pratiti zastupljenost i mogućnosti širenja ovog korova, kako bi se pravovremenim merama uticalo na razvoj visoko produktivnog i kvalitetnog livadskog ekosistema.